

A Itàlia la separació entre la política i el crim organitzat es gairebé inexistent. La temuda màfia controla el comerç i porta a terme negocis foscos, però també, malgrat els intents del govern per a evitar-ho, s'introdueix en les llistes dels partits per influir en la política des de l'interior de l'administració.

A Itàlia gairebé no se'n parla. És com si no existís. O com si fos tan natural que no calgués ni esmentar-la. La màfia controla carers, places, pobles, ciutats, despatxos, dependències judicials i institucions públiques. Hi ha regions del país on la màfia és més ben organitzada que la política i ni tan sols es pot obrir un comerç sense el seu permís. La màfia extorqueix, trafica, amenaça, explota, jutja i governa. El ministre dimissionari de l'Interior, Giuliano Amato, ha demanat als partits polítics que, amb vista a les eleccions que s'han de fer els dies 13 i 14 d'abril, apliquin "criteris rigorosos" a l'hora de seleccionar les persones que ocupen les llistes. Vol que els partits estiguin segurs de no fitxar ningú relacionat amb la màfia. En algunes regions d'Itàlia això és, senzillament, impossible.

Actualment, dins el país hi ha quatre organitzacions criminals. Totes tenen les arrels al sud d'Itàlia, però estenen

Amb el permís de la màfia

els negocis per tot el país i a l'estranger. L'organització més antiga i famosa és la Cosa Nostra siciliana, però no és pas la més forta. Les més actives són la Camorra napolitana i sobretot la 'Ndrangheta calabresa. Aquesta última "té una capacitat militar i financera que la fa una de les més fortes del món", assegura Francesco Forgione, el president de la Comissió Antimàfia del parlament. Aquest organisme ha fet recentment el primer estudi sobre la 'Ndrangheta i les conclusions són

molt pessimistes. L'informe parla de diverses classes de criminalitat i d'un gran control de la societat. Gairebé no hi ha cap institució que no en surti esquitxada: empresaris, polítics, jutges... A tots els sectors hi ha persones que saben perfectament quan han d'aclucar-se d'ulls i deixar fer. Forgione va denunciar que a Calàbria (la punta de bota), uns 150.000 empresaris paguen l'impost a la 'Ndrangheta i cap no ho denuncia. "Ni una sola denúncia", va repetir Forgione.

Reacció empresarial. La resposta dels empresaris va arribar una setmana més tard. La secció juvenil de la patronal calabresa va escriure una carta denunciant que "Calàbria viu una de les crisis més profundes de la seva història" i reclamant als ciutadans que cal "canviar el vot en aquesta regió, perquè està moralment devastada". Després de fer el primer estudi sobre la 'Ndrangheta, Forgione va explicar en declaracions a EL TEMPS que "la política ha d'assumir la responsabilitat de netejar-se a si mateixa de qualsevol punt de contacte amb la màfia, perquè la força de la 'Ndrangheta és conseqüència de la debilitat de la política, i la política decideix ser dèbil". I va posar com a exemple el cas de Domenico Crea, un polític detingut perquè formava part de la 'Ndrangheta: "Un sistema que pot comportar que Crea faci d'assessor del centre-dreta, després sigui candidat del centre-esquerra i després torni a passar al centre-dreta

La primera empresa italiana

Segons un estudi de Sos Empresa, les organitzacions mafioses són la primera empresa d'Itàlia, amb una facturació anual de 90.000 milions d'euros, cosa que significa el 7% del producte interior brut (PIB) del país. La major part dels diners provenen de la usura i el xantatge a les empreses. Qui no paga l'impost de la Màfia, que a Itàlia es diu *pizzo*, s'exposa que li destrossin el negoci; els qui es dobleguen a les amenaces reben en canvi molta seguretat.

A Sicília, els empresaris han decidit de plantar-hi cara i la patronal ha advertit els seus socis que qui pagui el *pizzo* a la màfia serà expulsat de l'entitat. Pocs dies després de l'anunci, uns desconeguts van cremar la nau

industrial d'un dels responsables de la patronal. Aquest mes de març, gràcies a una iniciativa popular, s'ha obert a Palerm, la capital siciliana, el primer supermercat que no paga el *pizzo*. Paral·lelament, des del 1995, hi ha una xarxa de cooperatives, Terra Libera, que es dediquen a gestionar els terrenys requisats a la màfia. Fins aleshores, les propietats dels mafiosos detinguts passaven, en molts casos, a formar part del patrimoni de la família, és a dir, a la mateixa màfia.

Aquestes iniciatives, que evidentment no afecten els comptes de la màfia, s'interpreten com la mostra que, si més no a Sicília, la societat civil lluita per mirar de trencar el control de les organitzacions criminals.

EFE

Imatge d'unes samarretes presentades a Palerm, Sicília, al setembre del 2006, amb els eslògans "La màfia em fa fàstic" i "La llibertat és cosa nostra", amb motiu d'un partit de futbol de la copa de la UEFA.

és intolerable." Però els partits l'accepten perquè "porta a l'un lloc i a l'altre un feix de vots, a causa de la seva activitat i del seu poder clientelar". Forgione va explicar que, a Calàbria, no hi ha cap partit net, però que els mafiosos solen infiltrar-se "a les formacions que governen, perquè són les que tenen poder". Sens dubte, el sector de la sanitat, tant la pública com la privada, és el que té més infiltracions mafioses. El líder de l'antimàfia va explicar el cas d'algú que treballava a la sanitat i que va ser condemnat a trenta anys de presó i a no treballar mai més a l'administració pública, per col·laboració amb la màfia: "Tan bon punt va sortir de la presó, va tornar a ocupar el mateix lloc de treball i la magistratura no ha dit res. Per iniciativa pròpia, la magistratura no ha investigat res, de manera que creiem que és un problema que també l'afecta." Aquesta situació, segons Forgione, fa que "la política arribi a un punt de crisi democràtica".

Una crida a l'ètica. Per evitar aquestes infiltracions, Forgione proposa un codi deontològic que impedeixi als partits de presentar candidats pendents de judici per col·laboració amb la màfia. El número dos d'aquesta comissió, Beppe Lumia, és el cap de llista al Senat per Sicília, representant el Partit Demòcrata. Però enfrontar-se a la màfia no és fàcil. L'any 2005, mentre es feien les eleccions primàries del centre-esquerra, el vice-president del Consell Regional de Calàbria, Francesco Fortugno, va morir tirotejat després de votar. Encara no havia sortit ni del col·legi electoral, quan hi van entrar uns homes encaputxats i el van matar a trets. Aquest episodi es va interpretar com una clara demostració de força, perquè, fos qui fos l'assassí, tenia moltes maneres d'acomplir l'objectiu sense arriscar-se a entrar dins col·legi electoral. Malgrat aquest cas, les organitzacions criminals actuals miren de no atacar polítics ni jutges

perquè així eviten la pressió dels mitjans de comunicació i de la policia. És com si haguessin arribat a la conclusió que surt més a compte de comprar-los que no d'espantar-los. I d'exemples n'hi ha un munt. A mitjan febrer, una operació de la policia va permetre de desarticular una xarxa mafiosa dedicada a controlar els contractes del sector de la construcció i el narcotràfic. El cop policíac posava sobre la taula la cooperació entre la màfia napolitana (Camorra) i la calabresa ('Ndrangheta). Dalt de tot de l'estructura criminal, segons la fiscalia, hi havia Pasquale Tripodi, responsable del Consell Regional de Turisme de Calàbria. Tripodi formava part del partit demòcrata-cristià Udeur, el mateix que ha fet caure l'últim govern de Romano Prodi i ha forçat el país a celebrar unes noves eleccions.

Jordi Mumbrú
Roma